

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 10 40 K, za pol leta 5 20 K, za četrt leta 2 60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštine p. o. t. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vrstajo, inserati. Enostopna peti-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 30 vin., večkrat po dogovoru.

38. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 13. maja 1908

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/L.

„Rdeči Prapor“

izhaja redno vsako sredo in soboto in velja za avstro-ogrske kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K.

Za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Kranjska volilna reforma.

Ustavni odsek kranjskega deželnega zbora je imel v soboto sejo dopoldne in popoldne ter je sklenil volilno reformo po želji barona Becka. Za nas ni v tej preosnovi nič presenečenja, kajti ko je bil sklican deželni zbor in soglasno izvoljen ustavni odsek, nam je bilo jasno, da so deželno-zborske stranke v bivstvu dogovorjene in da bo posvetovanje odseka le še formalna stvar. Kakšna približno bo reforma, pa tudi ni moglo biti zagotovo onemu, ki je vedel, kako je baron Beck ravnal s kranjskimi poslanci in kako pohlevno so se oni podyrgli njegovi volji. Takrat je bil kljub žurnalističnim manevrom „Slovenskega Naroda“ med liberalci in klerikalci sporazum že dosežen. Bilo je torej gotovo, da obeh ne bo vodilo nikakršno načelo, temveč samo najnavadnejša matematika; da si bodo razdelili mandate med seboj, je bilo gotovo, ostalo je kvečjemu še vprašanje, kako si jih razdele.

Nemci so igrali od začetka bolj pasivno ulogo. Več si na noben način niso mogli želeli, kakor da ohranijo svojo posest. Obema slovenskima strankama bi bilo gotovo všeč, če bi bili mogli razdeliti še veleposestniške mandate med seboj in Nemcem ni ostala druga naloga, kakor braniti se proti takim poskusom. Liberalci in klerikalci, ki so nekaj časa simulirali voljo, na vsak način zmanjšati nemško moč, vendar niso imeli volje za resen boj in tako so dovolili Nemcem vse, kar so zahtevali.

To se je vse godilo za kulisami in na sobotni seji se je podpisala kravja kupčija.

Reforma, ki so jo gospodje sklenili, se v najvažnejših točkah ne razlikuje od one, katero je predložil kranjskemu deželnemu zboru Schwarz pred dvema leti. Takrat so jo liberalci obstruirali z bobni in kravjimi zvonci; sedaj so pometali puške v koruzo in so kapitulirali, veseli, da jim ni treba več streljati.

Dasiravno je bila uloga Nemcev pasivna, je vendar njih uspeh največji. Ne le da so si ohranili vseh 11 mandatov, ki so jih imeli doslej, so tudi dosegli določbo, da se volilni red ne more izpremeniti, če ni navzočih 42 poslancev in če ne glasuje tri četrtine za izpremembo. Deželni zbor sam torej nima moči, da bi reformiral volilni red proti volji Nemcev in s tem so si svojih 11 mandatov zagotovili za toliko časa, dokler se ne bo demokratizem na Kranjskem tako okrepčal, da bo lahko podrli kurije sploh.

Slovenski stranki sta igrali v vprašanju te reforme enako klaverno ulogo, liberalna še bolj kakor klerikalna. Splošna in enaka volilna pravica je bila geslo, s katerim so klerikalci začeli prvo obstrukcijo v deželnem zboru. Splošna in enaka vo-

lilna pravica je bila liberalcem izgovor za njih obstrukcijo leta 1905. In sedaj? Kje je ostala splošna in enaka volilna pravica? Kaj je ostalo od splošne in enake volilne pravice?

Ustavni odsek je sklenil, prikrpati dosedanjim kurijam četrto, splošno, in tako vpeljati pluralni volilni sistem. Delavstvo dobi volilno pravico, s katero pa ne more doseči pravičnega uspeha, kajti gospodje privilegiranci, ki volijo brez delavstva v svojih kurijah, volijo še enkrat z delavstvom v splošni kuriji, tako da ne ostane proletariatu niti oglodana kost.

Delavstvu sovražnejše reforme ni mogla privilegirana gospoda skleniti, nego jo je sklenila. Obema slovenskima strankama se po pravici lahko očita izdajstvo. Danes je dokazano, da je bila splošna in enaka volilna pravica v njih ustih navadna sleparija, s katero so hoteli prikriti svoje politično dobičkarstvo.

Zakaj niso šli liberalci in klerikalci v boj za splošno in enako volilno pravico? Pravijo, da jim vlada nasprotuje. Verjamemo. V Beckovih žilah gotovo ni kapljica demokratične krvi. Toda kaj morajo biti slovenski liberalci in klerikalci Beckovi slugi. Ali ima vlada komandirati, ali izvrševati sklepe parlamentov?

Preten je bil ustavni odsek sankcioniran, smo opozarjali, da je za stranke na Kranjskem tako ugoden čas za priboritev splošne in enake volilne pravice, kakor nikdar. Zgodovinsko slavo bi bili kranjski Slovenci lahko pridobili, ako bi se bili odločno postavili na stališče splošne in enake volilne pravice in dunajskim komandantom pokazali zobe. Ako bi bila trditve liberalcev in klerikalcev, da zahtevajo splošno in enako volilno pravico, resnična in resna, bi bili lahko spravili vso deželo zanje v boj. In s tako močjo bi bili morali zmagati.

Toda — pravijo, da bi bili Nemci lahko preprečili vsako reformo, če bi bili hoteli. To sicer ni absolutno resnično. Toda koncedirajmo, da je, Tedaj pa bi bili Slovenci lahko priznali veleposestnikom njih 10 mandatov v njihovi kuriji, a odpravili bi bili ostale kurije in razven veleposestništva vpeljali splošno in enako volilno pravico. Če s kurialno preosnovno niso mogli odpraviti predpravice Nemcev, tedaj bi bilo že vseeno, če bi sedelo 10 veleposestnikov poleg 38 kurialno ali pa po enaki volilni pravici izvoljenih Slovencev. Vsaj bi se bili s tako reformo približali splošni in enaki volilni pravici tako, da bi bil do nje le še en korak.

Ali gospodi je bila splošna in enaka volilna pravica vedno le prazna fraza, tako kakor sploh rabijo besede le v ta namen, da z njimi zatajujejo svoje misli.

Kadarkoli se reformira volilno pravico, ki ni splošna, se to stori z namenom, pomagati še brezpravnim slojem do zastopstva. V Ljubljani so izdelovali reformo z namenom, preprečiti delavstvu vstop v deželni zbor. Kajti če bi veljali vsi izgovori glede splošne in enake volilne pravice, bi bila vendar ostala še možnost za četrto kurijo, ki bi bila samo za dosedanje nevolilce. Na tej podlagi izdeluje volilno reformo tržaski deželni zbor s sodelovanjem vlade, torej bi bil izgovor, da zahteva vlada splošno, badenijsko kurijo, tudi piskav. Le tako je, da pridejo gospodje lažje do novih mandatov, če vpeljejo pluralno volilno pravico in zato jo hočejo vpeljati.

Vse skupaj torej kaže nedemokratičnost liberalcev in klerikalcev, kaže njih navadno dobičkar-

stvo, kaže, da res ne bo bolje, dokler ne doseže socialna demokracija zadostne moči.

* * *

Vsebina sklepov ustavnega odseka je sledeča: Splošno ostanejo sedanje kurije. Priklopi se jim četrta kurija z 11 mandati.

§ 5. volilnega reda se spremeni tako, da dobi Ljubljana v obstoječi mestni skupini namesto dveh mandatov štiri. Za te štiri mandate je Ljubljano razdeliti v dva, po davčni obveznosti in po številu prebivalstva kolikor mogoče enako razdeljena volilna okraja, katerih vsak voli po dva poslanca. Prepuščeno je narodno-napredni stranki, da stavi predlog glede te porazdelitve in ga naznani referentu. Sorazmerno s to spremembo je spremeniti tudi deželni red.

§ 7 a) volilnega reda se spremeni tako, da od enajst mandatov splošne skupina dobi enega mestna občina ljubljanska, drugih deset pa je porazdeliti na ostalo deželo teritorialno in je prepuščeno „Slovenski Ljudski Stranki“ staviti svoje predloge glede te porazdelitve.

Za kompletirčno volitev dveh novih poslancev ljubljanskih v cenzus-kuriji bo veljala še cela Ljubljana kot en sam volilni okraj.

V mestni skupini se nadalje spremeni to, da v bodoče mesto Kočevje voli samo svojega poslanca, trg Ribnica se pa priklopi volilnemu okraju ostalih dolenjskih mest in trgov (Noyo mesto, Višnjagora i. t. d.).

Razun tega so se soglasno sprejeli tudi še pogoj nemške stranke, in sicer:

da je izprememba novega volilnega in deželnega reda mogoča le ob navzočnosti najmanj 42 članov deželnega zbora, ki odločujejo le s tričetrtinsko večino.

Določbe poslovnika za deželni zbor in deželni odbor, ki se ne strinjajo s to novo postavo, se s tem ukinejo.

Klerikalizem.

Ko so avstrijski krščansko-socialni denuncijantje začeli napadati profesorja Wahrunda zaradi njegove brošure in se je papežev nuncij Granito di Belmonte predrznil, vtakniti se v avstrijske zadeve ter zahtevati, naj se odstavi Wahrunda, je liberalni učni minister Marchet izjavil, da bo z vso odločnostjo varoval svobodo znanosti. Po njegovih govorih je bilo pričakovati, da se postavi z vso avtoriteto svojega urada na stražo pred najsvetejšega in zakliče klerikalizmu z mogočnim glasom „Roke proč!“ Kajti nastop klerikalcev v Wahrundovi aferi, y kateri so nanesti toliko laži in obrekovanja na kup, kolikor jih zmore le klerikalni fanatizem, je bil samo prvi korak na oni poti, katero so naznanili na lanskem dunajskem katoliškem shodu. „Osvojitev vseučilišč!“ je takrat zaklical stari Lueger in ko se je zaradi tega prijelo črnuhe, so se začeli zvijati in govoričiti, da misel ni bila taka. Sedaj se pa kaže tako že praktično delo. Na interpelacije in predloge Pernerstorferja in Masaryka je Marchet odgovarjal, da bo učna uprava z vso močjo branila svobodo znanosti in znanstvenega raziskovanja, ki je zajamčena v državnih temeljnih zakonih in krščanski socialci so se tako ustrašili odločnega nastopa, da so še sami glasovali za Masarykov predlog, ki je bil zanje največja klobuta.

To je bilo lani v jeseni.

A še ni poletje in že plapolata črna zastava klerikalizma v zraku, Marchetova odločnost in avstrijski liberalizem pa ležita v prahu na trebuhu.

Profesor Wahrmund je pred tremi tedni nastopil kratek dopust ter je na črni tabli inomostskega vseučilišča naznanil svoja predavanja za prihodnji semester. Štirinajst dni po njegovem odhodu, dne 2. majnika, pa izgine naznanilo s črne table, dijakom se pravi, da naj se ne vpisujejo, ker profesor Wahrmund ne bo predaval. In kmalu se izve, da je juridična fakulteta v soglasju z rektorjem vseučilišča sklenila, ustaviti Wahrmundova predavanja za poletni semester.

Klerikalci so torej dosegli, ker so zahtevali, liberalizem pa je opljuvan in oklofutan. In to se godi v državi, v kateri imajo liberalci večino v državnem zboru in odločilno ministrstvo v rokah!

Če bi bil naš liberalizem tak, da bi zaslužil vsaj svoje ime, bi bilo nemogoče, da bi ostali Beck, Geßmann in Marchet izza inomostskega skandala le še štirindvajset ur ministri. Kajti če že vseučilišča in znanosti niso varne klerikalizma, kaj naj še ostane liberalizmu? In kako more prenašati tako predrznost struja, ki ima večino za seboj?

Parlament zboruje; teden dni se je v njem po nemarnem ubijalo čas. A toliko priložnosti niso našli raznovrstni liberalci, da bi se bili postavili za vseučilišče. Seveda bosta gospoda Beck in Marchet, ako se ju vpraša, odgovorila, da tega, kar se je zgodilo v Inomostu, ni storila vlada, ampak odnotna pravna fakulteta. Ali kdor verjame, da nista imela Beck in Geßmann svojih prstov vmes, zasluži trikrat, ne enkrat nebesa. Takrat, ko se je črni Thun v gosposki zbornici zarepenčil in zahteval, da se izpolnijo klerikalne zahteve, je bilo že odločeno, da Wahrmund ne bo več predaval. In Becku, ki je sam črn do kosti, je bilo to prav lahko, ker pozna liberalne Papenhajmovce, kakor bi jih ogledoval z Röntgenovimi žarki. Kadar so kako volitve, tedaj meče to na vse strani svoje liberalne fraze. In če bi klerikalizem od svoje volje legel za klop, da tam crkne, bi postavili svojo nogo na kadaver in bi kazali svetu triumfatorsko pozo. Ampak če je treba boja zoper klerikalizem, tedaj so velikani tako majhni, kakor abecedarji in korajže imajo še manj. Ves liberalizem v Avstriji je puhla laž, nesramna komedija in politična sleparija. Če sme klerikalizem ubijati znanstveno svobodo, ko imajo liberalci večino, kaj ima potem liberalizem tarnati, če prodira kje klerikalna večina?

Celo pretečeno leto dokazuje, da je prav vseeno, ali vladajo pri nas liberalci ali klerikalci, ker med enim in drugim ni prav nobene razlike. A klerikalci si ne morejo želeli lepšega položaja, nego ga imajo sedaj v Avstriji; v resnici vladajo in dosežejo lahko, kar hočejo, obenem se pa lahko izgovarjajo, da imajo liberalci moč. Seyeda klofute, ki jih dobivajo, v teh razmerah popolnoma zaslužujejo.

Politični odsevi.

V proračunskem odseku je poslanec dr. Adler zahteval, naj se podvoji število obrtnih nadzornikov ter naj se nastavijo pri obrtnih nadzorništvih tudi zdravniki in uradniki iz delavskega stanu. V ta namen naj se zviša kredit za obrtno nadzorstvo za 1.500.000 kron in sicer že letos za 700.000 kron. Trgovinski minister dr. Fiedler je obljubil, da se zavzame za ta predlog, ki je bil v odseku soglasno sprejet.

Dvotretjinska večina za pomnoženje rekrutov je baje že zagotovljena baronu Becku. V zadnji uri se sicer sliši, da delajo Čehi nekoliko težav, toda sodeč po pisavi «merodajnih» čeških listov bodo pravočasno vklonili tilnik in zlezli pod Beckov jarem. Vlada računa, da pride nujni predlog agrarnega grofa Kolovrata, ki zahteva 5000 rekrutov za deželno brambo, še tekom tega tedna pod streho. Tudi v tem slučaju se kaže, da je meščanskim strankam vsa politika navadna kupčija. Kajti načeloma je za vsako stranko le dvoje mogoče: Ali je deželni brambi treba več rekrutov, ali pa jih ji ni treba. Če smatra stranka, da je zvišanje koristno, tedaj je naravno, da glasuje za. Če pa misli, da je škodljivo, tedaj bi bila nepoštena, ako ne bi glasovala proti. Ampak buržoazne stranke danes nikakor ne morejo dovoliti zvišanja, jutri smatrajo pa za najvišjo patriotsko dolžnost, da koncedirajo brambovskemu ministru vse, kar zahteva, in če mogoče, da mu vsilijo še nekoliko več. V resnici so to kravje kupčije; oni pa pravijo temu načelna politika. Pa imajo prav. Kajti kakor se vidi, se volilci še niso naveličali tega slepomišljenja.

Delegacije bodo, kakor se poroča, sklicane meseca junija na kratko provizorično zasedanje, glavno zasedanje pa bo šele v jeseni. Za povišanje častniških plač so Madžari menda že pri-

dobljeni; Košutova stranka se upira le še temu, da bi veljale zvišane plače že od 1. januarja 1908. A to upiranje je menda le navidezno; za to ali ono politično ceno ga že se prodajo.

Wahrmundova afera, v kateri se je pokazala liberalna buržoazija do skrajnosti slabotna, je spravila vsaj dijaštvo po koncu. Rektoratu inomostskega vseučilišča je podal dijaški odbor spomenico, s katero odločno zahteva, da se prekličje zistiranje Wahrmundovih predavanj in da se pribije njegovo naznanilo zopet na črno tablo. Rektor vseučilišča pl. Scala in dekan pravne fakultete sta na to demisionirala, nemško svobodomiselnih dijakov pa predlagajo svojim tovaršem splošno dijaško stavko na vseh nemških vseučiliščih. O tej stvari so se posvetovali tudi slovanski dijaki na nekaterih univerzah ter so sklenili, da se pridružijo stavki, ako vstopijo nemški študenti vanjo. Profesorji večinoma nagovarjajo dijake, naj ne store tega koraka. Toda če stoji političarji, ki bi imeli zastopati svobodomiselnega načela, na tako slabih nogah, da se takoj zgrudijo, čim zapiha klerikalni vetrček, je prav dobro, da imajo vsaj dijaki še nekoliko poguma in se ne dajo ugnati v kozji rog. Res je sicer, da dijaki precej riskirajo, ako vstopijo v stavko; toda za eventualne žrtve ni potem odgovorna mladina, ampak odgovorni so polnoletni političarji, ki jim ne bi bilo treba riskirati ničesar, pa vendar leže na trebuhu pred klerikalizmom. Vedenje liberalcev v Wahrmundovi aferi je na vsak način za liberalce škandal, katerega bi se morali sramovati do kosti. In dijakom se je le zahvaliti, če res osramoté bahato liberalno gospodo.

Državni zbor je imel ta teden samo v torek plenarno sejo, v kateri je imel rešiti nujni predlog glede zvišanja vojaških novincev za domobranstvo, ker je za predlog baje zagotovljena dvotretjinska večina. Ostali čas bo na razpolago proračunskemu odseku. Med tem časom bo vlada posredovala, da spravi s poti nujne predloge, ki so na poti rešitvi proračuna. Tudi Rusini hočejo umakniti svoje nujne predloge, ker hočejo pred obravnavo proti morilecem Potočkega pomiriti duhove v Galiciji.

Glede vojaških dopustov ob žetvi je minister za deželno brambo fem. Georgi obvestil poslanca dr. Stojana in Silingerja, da se v najkrajšem času objavi odlok. Razločevati se mora med vojaki, ki jih reklamirajo kot rodbinske preživitelje, na katere se ni oziralo, in med tem onimi, ki nimajo pravice na reklamacijo. Uradno se poizve, če obstoje pogoji za dopust ob žetvi. Reklamirani vojaki se zabeležijo in se morajo pri svojih poveljstvih oglasiti za dopust. Nereklamirani vojaki, ki žele dopust ob žetvi, morajo prositi za dopust pri svojem polkovnem poveljstvu. Dopust se podeli za tri mesece.

Protidvobojna liga je v petek zvečer na obnem zboru sklenila ostro resolucijo proti vojaškemu oblastem, ki silijo k dvoboju, oziroma obsojajo častnike, ki ga ne sprejmo. Poslanci se pozivljajo, da, predno dovolijo izdatke za vojno ministrstvo, zahtevajo z vso odločnostjo izpremembo častnosodnih določil. Liga šteje 1100 članov, ženski oddelek 7000.

Med severoameriškimi Združenimi državami in Kitajsko se je s časom pojavilo prijateljsko razmerje, ki čimdalje bolj zadobiva značaj prave zveze. Amerika dela zadnji čas posebno na to, da ostane Mandžurija v resnici kitajska in vsled tega ameriški listi silno napadajo Rusijo in Japonsko, češ, da med tema dvema državama obstoja tajna pogodba, glasom katere pripada severna Mandžurija Rusom, južna pa Japoncem. Zdaj je izbruhnil pravi konflikt med Ameriko in Rusijo, in sicer radi Harbina, kjer so Rusi uvedli popolno avtonomijo na lastno roko, ne da bi vprašali Kitajce. Slednji so protestirali, ameriški konzul pa jih podpira na vso moč. Značilno je tudi, da je Amerika Kitajski odpustila ostanek vojnega dolga iz leta 1900, ki znaša 13 milijonov dolarjev.

Na zapadno-indijski meji zadobivajo boji Angležev čimbolj nevaren značaj. Okolo 20.000 Afganov je v zadnjih dneh prekorračilo mejo, ki smelo in tuintam tudi uspešno napadajo angleške vojne oddelke in utrdbe. Vojna v Afganistanom je vsled tega skoraj neizogibna. Kakor že za časa vojske proti Afridom, tako je tudi sedaj vse odvisno od stališča, ki ga bo zavzel afganski emir. Toda med tem, ko se tedaj na povelje emirja ostali afganski rodovi mirovali, je sedaj dvomljivo, če bode emir tudi pri tem uporu zavzel enako stališče in angleška vlada nikakor ne skriva, kako neljuba bi ji bila ravno v sedanjem trenutku vojna s takim sovražnikom, kakor so Afgani in v taki naravno utrjeni in skrajno nepristopni deželi, kakor je Afganistan. Posebno kočljivo je postalo afgansko vprašanje po pogodbi, ki sta jo sklenili lansko leto Anglija in Rusija glede centralne Azije, v kateri je Rusija priznala popolno nadvlado Angliji v Afganistanu. Slednja jamči pa afganskemu emirju le v tem slučaju nedotakljivost njegovega ozemlja, ako se v zunanji politiki popolnoma ravna po željah angleško-indijske vlade. Ker pa emir tega dogovora še ni priznal in ker ima jako velik vpliv na vse mohamedanske rodove ne samo v svojem kraljestvu, ampak tudi izven njega in ker se dosedaj še nobeni indijski vladi docela ni posrečilo, afganske rodove s silo ali z denarjem podvreči, je angleška vlada v prav opravičenem strahu pred mogočimi posledicami vojne v severno-zapadni Indiji, posebno

ker se tudi v domačih indijskih polkih v zadnjem času množe znamenja upornosti.

Dopisi.

Zagorje ob Savi. Na seji občinskega odbora dne 5. maja pri obravnavi maksimalnega tarifa za meso, katerega je občinski odbor odklonil, čeravno se je zastopnik delavstva trudil za sprejem, je občinski odbornik, trgovec Josip Zimerman ne samo glasoval proti predlogu, ki bi preprečil povišanje cene na meso, temveč je tudi zabavljaj, da mu delavci delajo samo dolg; imenoval je rudarja A. G., da mu dolguje. Radi tega svetujemo delavstvu, da si zapomni gospoda Zimermana, ki obrekuje svoje dolžnike pri občinskih sejah. Pri seji pa so pokazali tudi klerikalci, da so za povišanje cene na življenske potrebščine, torej sovražniki delavstva. Radovedni smo, če bode tudi to postopanje gospod kaplan Jernejče poročal «Slovenec» ali Gostinčarjevi cunji. Mesarji nameravajo povišati cene na meso. Če to store, so krivi občinski odborniki.

Zagorje ob Savi. V Gostinčarjevem umazanem listu obrekuje se že dalje časa v vsaki številki zaupnike rudarjev v Zagorju. Odgovorili bi bili že temu umazanemu obrekovanju, če ne bi smatrali za poniževalno, pečati se s takim listom. Danes omenimo le to, da naj obrekuje kolikor hoče, odgovarjali mu ne bomo, pa ne radi tega, da bi mu ne mogli dokazati laži, temveč ker ne smatramo tega lista za toliko vrednega, ker smo slišali mej rudarji samimi, da bi bilo vendar nespametno, pripraviti se s tako lažnjivimi dopisniki, ker je zlagano ne samo nekaj besed, temveč dopis do besedice. Rantingaju in Česnovarju pa svetujemo, če nočeta biti ravno tako lažnjiya, da naj obvestita svojega bratca, ki dopisuje ta umazana poročila, da so ravno krščanski rudarji, med katerimi sta tudi ona dva, tisti del rudarjev, ki hočejo biti vsako nedeljo na delu in vedno beračijo, če smejo iti na delo tudi ob nedeljah. Tako je bilo tudi na velikonočni ponedeljek, da je bila krščansko-socialna sveta Trojica Česnovar, Rantingaj, Grohar in peto kolo Pirc iz Kotredeža na delu, nasproti, ko brezverni socialni demokratje niso hoteli iti na komando Pič-a na delo. Zadovoljni smo, da se vse krščanske rudarje lahko sešteje v Zagorju na prste ene roke.

Sodrugl, somišljeniki! Zabajajte le v take gostilne kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitujte „Rdeči Prapor“! povsod za

Domače stvari.

Svojim učenom bi ne verjel, kdor sliši, kako se je končala seja ustavnega odseka v soboto. Po poročilu «Slovenca» se je izvršila ta komedijska slovesnost tako:

Ob zaključku seje se je najprej oglašil k besedi deželni predsednik baron Schwarz, povdarjajoč velikanski pomen dosežene sprave, in se zahvaljuje vsem, ki so sodelovali pri tem, da se je dosegel srečni uspeh, ki bo v blagor celi deželi.

Gospod deželni glavar Šuklje se je pridružil besedam deželnega predsednika, povdarjajoč, da je danes zgodovinsko važni dan za deželo, ki tako nujno potrebuje stvarnega dela v deželnem zboru, in izraža nado, da bo soglasje, ki se je danes pokazalo, ostalo tudi nadalje.

Dr. Šušteršič se je kot poročevalec zahvalil vladi in vsem strankam, povdarjaje, da je v skupni namen vsaka stranka nekaj žrtvovala in da bo predlog, ki ga bo stavil odsek v deželnem zboru, delo in zaslug vseh strank.

Dr. Tavčar smatra za svojo prijetno dolžnost, zahvaljevati se predvsem v imenu svoje stranke načelniku odseka dr. Kreku, ki je s svojim mirnim nastopom in simpatičnim vodstvom razprav veliko pripomogel do srečnega uspeha. Istotako se zahvaljuje referentu dr. Šušteršiču, povdarjajoč osobito njegovo lojalno delovanje, ki je privedlo do srečne izvršitve započete delo.

Ekscelencja baron Schwegel se, pridružuje v imenu svoje stranke, zahvali načelniku, referentu in vladi, izražujoč svoje veselje, da se je delo posrečilo.

Ko se je bil podpisal zapisnik o dovršeni spravi, so se vsi člani odseka razšli v zavesti, da je bil to res zgodovinski dan in da so dovršili delo, ki pomenja porod nove dobe za kranjsko vojvodino.

Zares imeniten preobrat! Šušteršič se zahvaljuje liberalcem, Tavčar dela poklone Šušteršiču in Kreku, Schwegel je tretji v zvezi — če to ni ginljivo izza spominov na «Zlindro», na «ljudske sleparje» na «framasone» i. t. d. i. t. d.

Namene liberalno-klerikalno-nemške zveze z volilno reformo za Kranjski deželni zbor razkriva prav odkritosrčno «Slovenec». Njegova kalkulacija je sledeča:

«Ko deželni zbor to sklone, bo razdelitev strank v deželnem zboru kranjskem dozdnevno po sedanjem razmerju sledela:

Deželni zbor bo stel z virilistom knezskofom 50 članov.

S. L. S. utegne imeti 26 izvoljenih poslancev, liberalna stranka 12 poslancev in nemška stranka ohrani svojih 11. Z narodnega stališča je velik uspeh, ker se znatno pomnoži število slovenskih poslancev in ker je pričakovati, da bo odslej ena slovenska stranka v deželnem zboru imela sama zase absolutno večino. Mesto Ljubljana bo imelo odslej samo zase pet poslancev. Ribnica, ki je dosedaj volila s Kočevjem, se loči in prikljopi drugim dolenskim mestom, mesto Kočevje bo pa imelo samo zase enega poslanca. Liberalni poslanci so povdarjali, da se s tem ustreže želji ribniškega trga. V splošni skupini bo imela Ljubljana en mandat, deset drugih pa se krajevno in po številu prebivalstva razmerno razdeli po deželi.

Enako računa tudi «Slovenski Narod» in ta kombinacija se je poslala tudi zunanjim listom. S tem je pa priznано, da je bilo edino načelo strank pri sklepanju reforme egoistična razdelitev mandatov med seboj: Toliko meni, toliko tebi, nihče drug pa ne sme priti zraven. Volilna «ideja» te spake je bila: Proti socialnim demokratom. No, morda se gospodje vendar še opeko.

Sušteršič, Tavčar in Schwegel proslavljajo svojo slovo, ki so jo dosegli v permanenčnem odseku. Sami bogovi si ne morejo želeli lepšega pogleda. Če bi se nagloma začele mačke in miši objemati, tudi ne bi bila stvar bolj ginljiva. Za sentimentalne ljudi je moral biti užitek brez primere, ko so vstajali zaporedoma Schwarz in Šuklje, pa voditelji deželnozborskih strank in peli visoko pesem načrta, ki so ga skovali za vzajemno zavarovanje mandatov. Če pridejo nasprotniki po temeljnih razpravah, ki pokažejo najboljši sad, do sporazuma, je uspeh pač hvalevreden. Mi smo sami od začetka povdarjali, da v vprašanju kranjske volilne reforme ne zadostuje samo negativna trma, ampak da je dolžnost strank, iskati kompromis. Toda kompromis, ki ga je v soboto sklenil ustavni odsek kranjskega deželnega zbora, je bolj podoben frivolni farsu, kakor pa resni reformi. Če smo povdarjali potrebo kompromisa, smo pa tudi ves čas naglašali, da mora biti cilj reformativnega dela splošna in enaka volilna pravica in šele, če bi se res pokazalo, da je ta absolutno nemogoča, je treba poiskati tisto obliko, ki se čim najbolj približa splošni in enaki volilni pravici, za katero sta se bili prej obe slovenski stranki eksponirali. S stališča splošne in enake volilne pravice je pa reforma, katero je odsek sklenil v soboto, prava karikaturna. Zato je tudi sloga ob tej volilni reformi karikaturna.

Slovenskega romanja na Dunaju torej ne bo, ampak udeležbe v slavnostnem sprevedu se vedno noče opustiti gospoda, ki misli, da bi se podrl svet, če ne bi imela svojih nosov zraven. Ampak neumestno ni le romanje, temveč Slovenci se sploh prostituirajo, če gredo na Dunaj delat štafažo ondotnino bogatim špisarjem. Pravimo, da se prostituiramo in temu mora ravno najbolj monarhistična duša pritrčiti. «Lojalnost» prirediteljev se kaže namreč v taki luči, da se človeku lahko želodec obrne. Da so aranžerji izsilili od cesarja udeležbo pri sprevedu, smo že povedali. Ali če že to kaže, da je gospodi čaščenje cesarja zadnja, njih egoistični nameni pa prva briga, tedaj je težko reči, kakšna čuvstva obhajajo človeka spričo vesti, da so aranžerji pri neki angleški družbi zavarovali spreved za nekoliko milijonov kron, ki bi se jim morale izplačati, ako ne bi bilo spreveda. Ker je cesar, čeravno nerad, privolil, da se vrši spreved, je mogoč le en slučaj, v katerem bi moral spreved izostati: Če bi cesar umrl. Patriotične duše bi torej se s smrtjo Franca Jožefa rado napravile kupčijo. Mi nismo navdušeni monarhisti, vendar pa čulimo brutalno nizkost take spekulacije in zdi se nam, da mora imeti dober želodec, kdor hoče delati štafažo takim patriotom.

Sodrug dr. Henrik Tuma je postal predmet časnikarskemu polemiziranju na vseh koncih in krajih. Zaganja se vanj najbolj liberalno glasilo gorisko «Corriere Friulano» in demokratično glasilo «Gazzettino Popolare». «Corriere Friulano» vidi v njem pronosiranega nacionalnega nasprotnika, ki hoče izrabljati socializem. Po njegovem mnenju je za socializem doyzeten le Italijan, med Slovani socializem ni mogoč. «Gazzettino Popolare» pa zopet trdi, da sodrug Tuma ne more biti socialist, ker v svoji pisarni uraduje slovensko, in da je dolžnost vsakega odvetnika uradovati tako, da dobi nasprotna stranka spise v svojem jeziku. Italijanski mazzinisti pod geslom «Dio et popolo» (ki so si ga potem Hrvatje izposodili kot «Bog i narod») se sklicujejo na Tumovo brošuro «Jugoslovanska ideja in Slovenci» ter dokazujejo z iztrganimi stavki, da je nevaren panslavist in slovanski imperijalist. «Edinost» molči kakor čednostna ekspeditorica v Šentflorjanski dolini. «Gorica», klerikalni list, pa gre najdalje, ker izraža zaničevanje stranki in delavstvu. Po njenem mnenju je zašel sodrug Tuma z vstopom v socialno-demokratično stranko med gnoj in na gnojišče, ker mora segniti seveda z delavci vred. Klerikalna stranka na Goriškem po teh svojih izjavah v glasilu ne kaže toliko zlobnosti, kakor duševne omejenosti. «Gorica» se boji

socialnih demokratov kakor se boji vsak katoličan hudiča in seveda, kakor smrdi dobrim katoličanom okoli hudiča po žveplu in različnih peklenjskih vonjavah, tako se tudi pristašem «Gorice» kadi pod nos vsak socialni demokrat že od daleč. Silno trivijalno stališče — ali vendar se pri reakcionarnosti naših klerikalnih akademikov ne moremo čuditi, da pride do takih pojavov.

Najbolj zavraten je «Slovenski Narod», ki se daje za trobilo in orodje tretji osebi, katera se boji za svojo kožo, a si ne upa na plan. Da je prvi slovenski list s tako vneto padel na sodruga Tuma, kaže najbolj plitvost vodečih gospodov liberalne stranke. Nastop sodruga Tuma na Goriškem nima najmanj vpliva na kranjske in ljubljanske razmere, in količkaj inteligentni politiki bi morali priznavati, da je vsekako za politično življenje na Slovenskem ugodno, ako se lotijo tudi politično izobraženi ljudje strankarskega dela. «Slovenski Narod» se ne more povspeti tako visoko. Sicer so pa gospodje okoli «Slovenskega Naroda» neprevidni, ker je način uprizorjenega napada tak, da pri količkaj mislečem človeku precej vzbudi sum.

O ljubljanskem slovenskem gledališču je na zadnji seji razpravljali občinski svet, ki je sprejel sledeče predloge: 1. Mestna občina ljubljanska ponudi «Dramatičnemu društvu», da mu plača ravnatelja za slovensko gledališče, ako je odbor «Dramatičnega društva» pripravljen, privoliti v to, da se vse vodstvo slovenskega gledališča, dasi se bodo predstave prirejale slejkoprej po «Dramatičnem društvu», izroči temu ravnatelju. 2. Plača, katero bo ravnatelj dobival v mesečnih naprejšnjih obrokih pri mestni blagajnici, določi se s 7200 K na leto. 3. «Dramatično društvo» privoli v to, da bosta v njega odboru imela sedež in glas dva delegata mestne občine, katerima gre pravica veta v takih slučajih, v katerih bi spoznala, da odbor na škodo društva in gledališkega podjetja in v nevarnost za proračunsko ravnateljstvo dovoljuje izdatke. 4. «Dramatično društvo» ima skleniti z mestno občino pogodbo, da sprejme gledališkega ravnatelja, katerega ima po nasvetu odbora «Dramatičnega društva» izbrati izmed treh proslincev (iz terna) občinski svet ter mu izroči izključno vodstvo slovenskega gledališča v okviru proračuna, potem izključno pravico za najemanje in odpušcanje gledališkega osebja. Ravnatelj bo imel pač o vsem poročati odboru, a le-ta mu bode le posvetovalna korporacija. Dalje se ima «Dramatično društvo» zavezati, da prepusti ravnatelju pod kontrolo odbora svojo knjižnico in garderobo v porabo. 5. Ravnatelj mora biti Slovenec. Prednost imajo pisatelji, ki praktično poznajo gledališče in tehnično stran predstav. 6. Natečaj za ravnatelja ima «Dramatično društvo» razpisati takoj z rokom 14 dni. 7. Služba je provizorična proti trimesečni odpovedi.

Socialni pregled.

O zadnjih volitvah v Ameriki poroča «Proletarec»: Krajevne volitve, ki so se vršile po deželi dne 7. aprila, začrtaše so malone povsod lep napredek za socialistično stranko. Pri volitvah v Chicagu so dobili socialistični kandidati za aldermane skupaj 16.705 glasov, med tem ko so imeli lani samo 13.700 glasov. V Chicagu smo torej napredovali v enem letu za tritisoč glasov. Največ glasov je dobil letos sodrug George Koop, kandidat v 27. wardi; dobil je 1815 glasov. Vseh glasov je bilo oddanih 254.922; od teh so dobili republikanci 107.651, demokratje 92.128, prohibitionisti 9.877, Hearstova «Independent League» 14.928 in neodvisni 12.633. Zmagali so v večini republikanci. Največji poraz je doživela v Chicagu Hearstova «neodvisna liga», ki se je hvalila pred volitvami, da bo imela najmanj 40.000 glasov. «Liga» je ostala še daleč za socialisti. Najkrasnejši uspeh so želi naši kandidati v Milwaukee. Sodrug Emil Steidel, kandidat za mayorja je dobil 20.868 glasov; njegov nasprotnik demokrat Dave Rose, ki je izvoljen, je dobil pa 23.115 glasov; naš kandidat je toraj ostal v manjšini samo za 2247 glasov. Častna manjšina! V ostalem so pa socialisti izvolili 9 aldermanov, to je obdržali so starih šest mandatov in pridobili se tri nove warde ter napredovali za 4000 glasov od zadnjih volitev l. 1906. Da sodrug Seidel ni prodril za mayorja, kar se je že za gotovo pričakovalo, je krivo to, ker se je mnogo volilcev zaradi slabega vremena in tudi radi malomarnosti vzdržalo volitve. Rose-ju je pa pomogla do izvolitve tudi njegova nezlaslišana razsipnost. Izvolitev ga je stala blizo 40.000 dolarjev. Sramotno so pogoreli republikanci v Milwaukee, njih kandidat Pringle je dobil 18.349 glasov.

Socialistični aldermani v Milwaukee so sledeči:

	Glasovi:		
Warda: Ime:	soc.	dem.	rep.
9—H. Ries	1349	1016	793
19—Wm. Korh	1105	680	779
11—E. T. Melms	1935	1373	—
12—Max Grass	1075	950	—
17—L. A. Arnold	1034	591	833
19—J. Rummel	929	855	793
20—A. W. Strehlow	2169	—	1112
21—L. Welley	1483	837	718
22—J. Hassman	1141	855	869

Poročila o izidu volitev po drugih krajih so tudi nad vse ugodna. V Aurora, Mo., so socialistični glasovi narasli za 50 odstotkov. V Vandusen, Mo., so socialisti zmagali na na celi črti. Izvoljeni so bili vsi kandidati socialistične liste. Napredovali so socialisti tudi v Kewanee, Ill. Njih kandidati so dobili po 250 glasov. V East St. Louisu, Ill., so dobili socialisti 206 glasov. Lansko pomlad so imeli samo 58 glasov. V Grand Rapids, Mich., so našli 800 socialističnih glasov. Pred dvema letoma so imeli tam socialisti 500 glasov.

Stališče odvetniških in not. uradnikov.

(Odgovor na poslano brošuro, spisal dr. H. Tuma.) Konec.

Veseli me, da se na 33. strani vendarle priznava, da dobremu delavcu ni treba mnogo čakati na službo, to se pravi, da vsak šef dobrega delavca drži kolikor mogoče v svoji pisarni in ga zaradi tega tudi dobro odškoduje. Dolga odpovedna doba je pač nepraktična povsod, ker dobremu delavcu ni težko dobiti drugih poslov, krivično pa bi bilo vezati slabega delavca za daljšo dobo. Ne bi imel pa tudi nič proti temu, da se uvede trimesečna odpovedna doba le, da bi potem zahteval trimesečno vsprejemno dobo.

Preveč je zahteva na 35. strani, naj šefi varujejo svoje uslužbenec pred slabim ravnanjem od strani drugih uslužbencev. Vsaj stilizacija bi morala biti tukaj jako previdna. Niti šefu c. kr. pisarn, še manj pa šefu privatnih pisarn gre, vtikati se v stvari razžaljenja časti in ravnanja med uslužbenci v pisarni. Sicer pa vsak količkaj izobražen šef ne pušča sirovosti v svoji pisarni. Najbolje bi bilo, ako se prepusti stvar sodstvu.

Kar se tiče odpovedi zaradi zapora, bi morala biti seveda dejansko stvar omejena toliko, da tudi najmanji zapor zaradi nečastnega ali nepoštenega ravnanja velja kot razlog takojšnjega odpusta. Odvetniški stan mora pač gledati v prvi vrsti na zaupanje in poštenje.

Prav pa je, da se omeji odškodninska zahteva na majhno dobo, dokler je še škoda evidentna in bolj dokazljiva. Tako je tudi po drugi strani prekratka doba treh dni za takojšnjo odpoved, ker vsaka važna stvar zahteva tudi svojo dobo pomisleka, ali naj odpustim uslužbenca zaradi posebnega razloga iz službe, ali ne. Imam takojšno odpoved za preresno stvar, da bi se kar tako meni nič tebi nič dalo o tem izreči.

Glede nedeljskega počitka sem za to, da se uvede popolen nedeljski in prazniški počitek. Nepotrebni prazniki naj se sploh odpravijo, dokler pa veljajo za obrtnika in kmeta, pa naj veljajo tudi za odvetniške pisarne. Zato sem popolen nedeljski in prazniški počitek uvedel v svoji pisarni in uvedli so ga vsi slovenski odvetniki v Gorici. In danes lahko javno potrdimo, da to ni imelo nikakih zlih posledic, dasi je tukaj nasprotstvo med italijanskimi in slovenskimi pisarnami, in kolikor se sploh more govoriti o konkurenčnem boju, bi se v prvi vrsti pokazal posebno pri tem vprašanju.

Toliko torej od moje strani v kratkih potezah, kolikor sem mogel na prvi mah slediti brošuri. Najbolj bi me pa veselilo, ako sem s svojimi opazkami dosegel kaj v tem pogledu, da pridejo odvetniški uradniki do spoznanja, da je v samoizobrazbi in skupni organizaciji edini pravi njihov spas. In še nekaj bi povdarjal končno ravno k temu zadnjemu svojemu odstavku. Bolj ko je voditelj pisarne podučen in spreten v poslovanju, bolj ko dobi vpogled v različne eksekucijske, zemljiškoknjižne, posojilniške, menične in enake manipulacije, bolj se zapeljuje v iskanje posebnih virov poleg plače, in najtežje stališče ima navadno šef z nadarjenim uslužbencem ravno od te strani, tako da se lahko reče, da je prava bela vrana voditelj pisarne, ki je vsestransko sposoben, obenem pa tudi ponosen, da izvršuje voditeljstvo pisarne, se pa ne bavi z različnim nabiranjem provizorij, administracij, s posredovanjem pri posojanju in prodajanju, da se sam ne udeležuje dražb, da ne postane «Bauernfänger» itd. In glavna težava, da šef ne dobi tovariša v svojem voditelju pisarne, je ravno moralna stran. Kadar bi se tega zavedli odvetniški uslužbenci, bi se njihov položaj že po sebi izboljšal, kajti imeti v svoji pisarni za navadno delo zanesljivega človeka, ki je tudi sicer čist, to je pač največja dobrota in blagor za vsakega šefa. In zaklical bi tukaj uslužbencem: Hic Rhodus, hic salta.

Raznoterosti.

Koliko veljajo misijoni? Na nekem kongresu »Katoliških učenjakov« je monsignore Baumgarten poročal o misijonih in naštel svote, ki so bile tekom 19. stoletja porabljene za misijone. Nabrali in izdali so društvo za razširjanje vere 275.000.000

društvo sv. Bonifacija	36.000.000
društvo detinjstva Jezusovega	87.000.000
afričansko društvo nemških katoličanov	1.500.000
misijonsko društvo sv. Ljudevita	18.000.000
društvo sv. dežele	340.000
društvo angeljev varuhov	410.000
društvo za Knechtsted in	105.000
društvo za uboge zamorske otroke v srednji Afriki	580.000
sodalita sv. Petra Clare	530.000
Leopoldinska ustanova	1.100.000
društvo za katoliške misijonarje na vzhodu	3.640.000
protisuzenjsko društvo	120.000
nabiranje velikega petka za sv. deželo	500.000
epifanska zbirka za misijone	2.000.000
neznana društva	6.000.000
posebne zbirke v Nemčiji	2.000.000
» » v drugih deželah	20.000.000
propaganda	100.000.000
razstave	11.000.000
premoženje misijonarjev	23.000.000
darila naravnost misijonarjem	15.000.000
vzgojevalni doneski	95.000.000
darila sv. stolice	22.000.000

skupaj mark . 721.825.000

Razen tega je bilo porabljeno okrog 780.000.000 mark denarja, ki se ne more detaljno izkazati — skupaj torej okrog poldruge milijarde. Vprašanja: Koliko velja spreobrnitev enega divjaka? Koliko več koristnega bi se lahko storilo za poldruge milijardo?

KAVARNA

„Unione“ preje „Tedesoo“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Potniki v Ameriko
Najbolje, najceneje, po ceni in
na najhitro potovanje naj se obrnejo
na **Simona Smetetka**
v Ljubljani Koroškovska ulica 22
Kakor tudi Pojasniti da je za vsakega

Ceno in dobro.

3 pare čevljev za K 5.—.

Po nakupu velike množine čevljev se oddajo čevlji kratak čas po sramotno nizki ceni, 1 par moških in 1 par ženskih čevljev z nabitimi močnimi podplati, nadalje 1 par dekliških čevljev. Velikost po cm. Vsi 3 pari stanejo samo K 5.—. Razpošilja se po povzetju. Zamena dovoljena. Ako blago ne ugaja, se 3.— denar vrne.

H. Wachtel, Krakov št. 5.

Mizarji, pozor! Vsakdo, ki namerava zapustiti prostor ali delavnico, da si poišče v kaki drugi delavnici dela, sploh vsak mizar ali delavec pri strojih, ki išče dela, naj se oglasi poprej v društvenem lokalu na Rimski cesti št. 19. Nihče ne išče dela v nobeni delavnici, preden se v društvu ne informira o položaju! Zunanji mizarji naj nikakor ne iščejo in ne sprejemajo dela v Ljubljani, posebno ne pri Kranjski stavbinski družbi, dokler razmere niso urejene.

Kamnoseke se opozarje, da ne sprejmo dela v Ljubljani pri gosp. Čamerniku, ker so pri dotični tvrdki v plačilnem gibanju.

Uro in verižico za K 2.—.

Zaradi nakupa velike množine ur razpošilja slezijska eksportna tvrdka: 1 krasno pozlačeno, 36 ur idočo precizno anker-uro z lepo verižico za samo K 2.—. Triletna pismena garancija. — Razpošilja se po povzetju.

**Prusko-šlezjska eksportna tvrdka
F. Windisch, Krakov Nr. K.**

Za neugajajoče se vrne denar.

Razpis službe ravnatelja slovenskega gledališča.

Vsled sklepa obč. sveta ljubljanskega z dne 5. t. m. se razpisuje služba ravnatelja slovenskega gledališča v Ljubljani z letno plačo 7200 K, ki se bode izplačevala v mesečnih naprejšnjih obrokih pri mestni blagajnici. Ravnatelja imenuje po navetu odbora Dramat. društva izmed treh proslincev (iz terna) občinski svet ljubljanski.

Ravnatelj mora biti Slovenec. Prednost imajo pisatelji, ki praktično poznajo gledališče in tehnično stran predstav. Služba je provizorna proti trimesečni odpovedi.

Prošnje je vlagati pri odboru Dramatičnega društva v Ljubljani najkasneje do 23. t. m.

Odbor Dramatičnega društva v Ljubljani
dne 8. maja 1908.

Novo! Novo!

Izšla je v založbi časopisa „Naprejal“
v Idriji brošura

„Proletarijat“

ki jo je napisal Karol Kautsky, poslovenil Anton Kristan. Brošura »Proletarijat« obravnava sledeče predmete: »Proletarec in rokodelski pomočnik«, »Delavska mezda«, »Razpad proletarske rodbine«, »Prostitucija«, »Industrijska rezervna armada«, »Rastoča razsežnost proletarijata« in »Trgovski in „izobraženi“ proletarijat«.

Cena brošuri 30 vinarjev.

Prodajam okoli 8000 metrov

ostankov posteljnega platna

(kanafas) zajamčeno za kvaliteta, samo izbrani ostanki po 8—16 metrov kos, za popolno posteljno perilo 1 meter po 22 krajcarjev. Razpošilja se najmanj 40 metrov po poštnem povzetju.

S. Stein, tovarna za platno

Nachod na Češkem.

Dolniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 188.

v Ljubljani

Telefon št. 188.

priprave svojo

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

Telefon št. 187.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Telefon št. 187.

26—24

Alojzija Wakšič

v Trbovljah naznanja slavnemu občinstvu in delavstvu, da vodi po smrti njenega prezgodaj umrlega soproga Stjepana Wakšiča sama

brivniško obrt

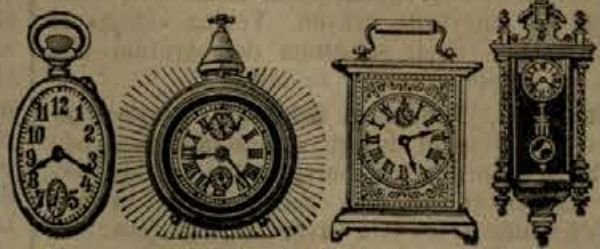
v Trbovljah naprej ter se slavnemu občinstvu in delavstvu, kakor vedno najtopleje priporoča.

TRBOVLJE, 7. maja 1908.

2—1

Alojzija Wakšič.

Zastoj pošljem vsakemu in poštine prosto
12—3
ce nik' za 5000 ur.

	Krone	Krone	Krone
Rosk. - Patent	3—	Budilka 12-40 J	Budilka 6—
Srebr. - Rosk.	6—	8 svet. števil	3— Z bitjem 8—
Železn. - Rosk.	7—	Z enim zvoncem	5— Z godbo 10—
Sreb. z dvoj. plašč.	8—	Kuhinjska ura	3— 6 valcnov 12—
Pendel ura 70cm	7—	Original Omega, Schaffhausen, Glashütte, Hehos, Amalfa, z kr. prezkuseno od K 13—	
Z zvon. bitjem	9—	Zlatina in srebrna po originalnih tvojnih cenah.	
Z budilko	10—	Triletna garancija. Ako ne ugaja, zamena ali pa se vrne denar.	
Z godbo	12—		

Maks Böhnel, Dunaj IV.
Margaretenstrasse 27/20 v lastni hiši.

Sodno zapriščeni cenitelj in izvedenec. Največja in najstarejša tvrdka. Ustanovljena 1840.

5000 slikanil cenikov zastoj in poštine prosto.

Berite!

Berite!

Čitajte in širite sledeče knjige in brošure:

K. Kautsky:

„Kdo uničuje proizvodnjo v malem?“

Cena 30 vinarjev.

H. Kirchsteiger:

„Pod spovednim pečatom“.

I. del velja 2 kroni 60 vinarjev. II. del velja 2 kroni.

A. Kristan:

„Socializem“.

Cena 20 vinarjev.

A. Kristan:

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“.

Cena 10 vinarjev.

K. Marx in Friderik Engels:

„Komunistični manifest“.

Cena 40 vinarjev.

A. Kristan:

„Zakaj smo socialisti?“

Cena 14 vinarjev.

„Vatikanski jetnik“.

Razglednica. Komad 6 vinarjev. 100 komadov 5 kron.

Vse te knjige in brošure se dobe v upravi »Rdečega Praporja« v Ljubljani, »Naprejal« v Idriji in v vseh slovenskih knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici in Kranju.